

ЮБИЛЕЙНА НАУЧНА СЕСИЯ

Стогодишнината от рождението на Елин Пелин се превърна за нашата литературна наука в нов подтик за задълбочено навлизане в творческия свят на един от най-големите български писатели. В известен смисъл направеното през последните едно-две десетилетия за изучаване творчеството на Елин Пелин бележи нов етап както в изследването на неговото литературно наследство като цяло, така и в разглеждането му в един по-широк литературно-исторически и обществен контекст. В това отношение благоприятна роля изигра нарастването на методологическата зрелост на нашето литературознание, което не можеше да не се прояви и в новите трудове, посветени на един от върховете на българската проза. Но именно постиженията в тази насока задължават нашите литературоведи още по-детайлно и задълбочено да продължат изследванията върху творчеството на Елин Пелин, стимул за което се оказа и стогодишнината от рождението му.

Една от най-значителните прояви в това отношение бе юбилейната научна сесия по повод сто години от рождението на Елин Пелин, организирана от Института за литература при БАН, Съюза на българските писатели, Факултета по славянски филологии при СУ „Климент Охридски“ и Окръжния съвет за култура — София. На заседанията присъствуваха др. Георги Джагаров, зам.-председател на Държавния съвет на НРБ, др. Николай Дюлгеров, първи секретар на ОК на БКП, др. Любомир Павлов, зав.-отдел „Изкуство и култура“ на ЦК на БКП, много писатели, общественици, литературоведи.

Сесията бе открита с встъпително слово от ст. н. с. Тончо Жечев, директор на Института за литература при БАН, който подчерта в своето слово непреходността на Елин Пелиновото творчество и неговата актуалност като проекция на трайни черти на народно-стихия характер.

В доклада си „За Елин Пелин“ акад. Емилян Станев подчерта:

„Някои теми могат да остаряват, но правдата и красотата в произведенията на истинския художник никога не остаряват. Иначе литературното и културното наследство, съхранено в библиотеките и музеите, не би събуждало възхищение в поколенията, нито

би имало друга стойност освен историческа. Това напълно се отнася към Елин Пелин, чиито разкази, повести и стихове в проза и днес ни доставят най-чиста художествена наслада. Сравнен с другите големи наши белетристи, Вазов и Йовков, той е най-слабодумният изразител на българската поезия. Елин Пелин извиси тази поетичност от селско-битовата ѝ същност до общочовешката, обогати и разнообрази нашата белетристика, надниквайки дълбоко в българската душевност и светоглед.“

„За неговите чудни книги напълно прилягат словата на отец Сисой, които самият Елин Пелин написа в „Под манастирската лоза“: „Книгите са като хората — когато остаряят, стават мъдри. Науката и мъдростта са дело на миналото. Настоящото е било винаги море от чувства, по което се клатушкат простите души, несигурни в своя път. Техните сълзи, техните вопли, радости, стремления, измами и душевни тържества, техните мисли и опити падат като скъпоценни бисери в бездната на това море. И когато то се отече в далечното минало, хората намират на дъното му утаени всичките попаднали съкровища и черпят мъдрост.“

Такива съкровища са Елин Пелиновите книги за българската литература. В тях са ония корени, без които бихме загубили усет за българска поезия и оригинална художествена мисъл.“

Може би най-съществена особеност на научната сесия бе широкият проблемен диапазон на представените доклади, стремежът да се осветлят различни страни от творчеството на Елин Пелин, да се обърне внимание на неразработвани досега въпроси. Изнесени бяха следните доклади: „Темата на труда в творческия свят на Елин Пелин“ от проф. д-р Кръстьо Генев, „С Елин Пелин — за Елин Пелин“ от проф. Тодор Боров, „Разцветът и разпадането на човешката личност в творчеството на Елин Пелин“ от проф. Пеньо Русев, „Предметната действителност в импресиите „Черни рози“ от доц. Венче Попова, „Естетическо своеобразие и трагикомично интерпретиране в творчеството на Елин Пелин“ от доц. Иван Поциванов, „Жанр и смисъл в повестта „Гераците“ от доц. Никола Георгиев, „Творчеството на Елин Пелин в контекста на българското кино“ от ст. н. с.

Иван Стефанов, „Елин Пелин и българският фолклор“ от к. ф. н. Любомира Парпулова, „Елин Пелин и Йордан Йовков — два художествени модела“ от к. ф. н. Енчо Мутафов, „Елин Пелин и проблемите на комичното“ от к. ф. н. Огнян Сапарев, „Проблемът за автореминисценциите и „лирическата“ памет на Елин Пелин“ от к. ф. н. Радосвет Коларов и „Творчеството на Елин Пелин като издателски проблем“ от к. ф. н. Илия Тодоров.

Дори беглият поглед към изнесените доклади показва широтата на разглежданата проблематика, приносяния характер на болшинството от предложените разработки. Необходимо е да се отбележи, че всички доклади ще бъдат издадени в специален сборник

от Издателството на БАН, в който сборник взимат участие и някои чуждестранни литературоведи, които бяха възпрепятствувани да участвуват лично на сесията — проф. д-р Марк Голберг (СССР) с доклада „Елин Пелин и украинската кратка проза“, проф. д-р Вивиан Пинто (Англия) — „Кулминация на епизода в разказите на Елин Пелин“, проф. д-р Стефан Саркани (Канада) — „Идиллия или познание“ и Синиша Паунович (Югославия) — „Елин Пелин в преводи на югославяни“. И това още веднъж доказва значението на научната сесия и подготовения от Издателството на БАН сборник като съществен принос в изучаването на творчеството на големия български писател.